

DEN GAMLE DANSKE JÆGER

Et unikt stykke dansk kulturhistorie og en ud af bare fem danske nationalracer. Mød den gamle danske hønsehund, der på blot en kort årrække har udviklet sig fra glemt og næsten uddød, til først at blive modehund og dernæst til den robuste jagtkammerat og familiehund, vi kender i dag

TEKST: ANNE ORHOLT, KOMMUNIKATIONSMEDARBEJDER I DANSK KENNEL KLUB

Den gamle danske hønsehund er hvid med brune aftegninger i form af få større eller mange små, brune pletter i den hvide pels. Tonen på den brune farve kan variere men foretrækkes brun til mørkebrun. Den er en af de fem oprindelige danske racer, der i dag betegnes som nationalracer.

Foto: Wiegaarden/Stine Melin

FARVESKALA

STØRRELSE

TEMPERAMENT

PELSPLEJE

AKTIVITETS-
NIVEAU

FAKTA GAMMEL DANSK HØNSEHUND

MENTALITET

Den er generelt behersket og ligevægtig. Rolig og stilfærdig i familien, overbærende og tålmodig over for familiens børn og omgængelig i forhold til fremmede og andre hunde. Dens tiltalende væsen gør den velegnet som familiehund – dog helst hos aktive mennesker med interesse for og lyst til at færdes meget i naturen.

BEHOV

Den har brug for masser af fysisk motion, hvor den både får mulighed for at bevæge sig frit, bruge sin fine lugtesans og apportere. Nær menneskelig kontakt er også vigtigt for dens trivsel.

AKTIVITETS- NIVEAU OG HANDLERADIUS

Under jagten arbejder den selvstændigt, men bevarer altid kontakten med jægeren og løser sin opgave som stående hønsehund uden at skabe unødigt uro i terrænet. Den er sjældent tilbøjelig til at gå sine egne veje.

PELS OG PLEJE

Den korte og tætte pels føles glat og blød. Den beskytter ikke meget mod vejrliget, men hunden er robust og ikke kuldsvær. Løse hår og støv fjernes let med en gummibørste eller et fugtigt vaskeskind. Gør det dagligt, ellers ses navnlig de hvide hår tydeligt på møbler og tæpper.

TIPS OG TRICKS TIL IND- LÆRING OG HÅNDBERING

Den er opmærksom, lærevillig og glad for at samarbejde. Den hurtigste og mest holdbare indlæring får man, når træningen gennemføres med hensynsfuld, venlig og motiverende konsekvens. Beløn hurtigt og varieret og skift ofte træningsmiljø.

HØJDE

Hanner 54-60 cm.
Tæver 50-56 cm.

VÆGT

26-35 kg.

FARVER

Hvid med brune aftegninger, som enten er store og få eller mange små pletter.

OPRINDELSE

Nordens eneste stående jagthunderace opstod tidligt i 1700-tallet ved krydsning af omrejsende tateres hunde med lokale gårdhunde. Taterhundene, der formentlig havde et væsentligt islæt af spanske pointer, var kraftige og blev foruden til jagt brugt som træk- og lastdyr. Gårdhundene var støvere af type som forfaderen til blodhund. Racens gode næse og evnen til at holde kontakt med jægeren gjorde den i 1800-tallet til Danmarks mest anvendte jagthund, og den er stadig populær herhjemme.

HJEMLAND

Danmark.

INTERNATIONALT RACENA- VN

Gammel dansk hønsehund.

OPRINDELSE OG UDTRYK

Hvad Lassie var for USA, har Balder været for Danmark. 34 år efter sin død er han stadig landets mest kendte hund nogensinde – og det på trods af at Balder hverken har reddet mennesker ud af brændende bygninger, op af vand eller ind fra kulden. Faktisk fik han udelukkende sin berømmelse, fordi han opmærksomt fulgte med fra sin kurv, når Poul Thomsen afviklede sine populære tv-programmer "Dus med Dyrene" fra det hyggelige hjemmestudie først i 1980'erne. Og så fordi, Balder var indbegrebet af den gamle danske hønsehund – en nysgerrig, flegmatisk og kærlig hund med et blødt temperament. Og fra den ene dag til den anden strøg racens popularitet til tops landet over. – Men berømmelsen var både på godt og ondt for den gamle danske hønsehund, fortæller Lisbeth Bo Strunck, der har boet sammen med racen igennem 25 år og pt. er under uddannelse til eksteriørdommer for netop GDH'en, som hun kalder den. – Udbredelsen af den gamle danske hønsehund var gået lidt op og ned igennem en årrække, men i begyndelsen af 1980'erne fik racen et egentligt boom, primært på grund af Poul Thomsens Balder.

Racens fader

Racen stammer helt tilbage fra 1700-tallet, og man formoder, at den opstod på baggrund af en sammenblanding af lokale korthårede gårdhunde og sigøjnerhunde af støver-typen, der kom til landet i følgeskab med taterne, der vandrede rundt i datidens Europa, fortæller hun. Racen blev i dens spæde begyndelse betegnet både som "den hvid- og brunbrogede hund" og "Bak-hunden". Morten Bak arbejdede som skytte i Glenstrup Sogn mellem Hobro og Randers og er det nærmeste, man kommer den gamle danske hønsehunds fader. Han arbejdede på at skabe en robust jagthund med en særdeles god næse, der

arbejdede tæt på føreren. Omkring år 1710 havde han fået fremavlet otte generationer af "den hvid- og brunbrogede hund" til noget, der typemæssigt lå meget fast. Udover at blive populær i nærområdet blev den nyskabte race sendt rundt til forskellige godser i landet, og den blev hurtigt populær på specielt Lolland, Falster og Ærø. På Ærø blev jorden – og dermed jagtretten – overdraget til fæstebønderne 60-70 år tidligere end i resten af Danmark, dermed fik også helt almindelige husmænd behov for at holde egen jagthund.

– På den tid brugte man på de små husmandssteder hunde til bl.a. at fange fugle og harer. Det var i tiden, inden teknologien for skydevåben blev opfundet, og man havde ikke de store arealer at gå på jagt på, så den gamle danske hønsehund – som kunne arbejde under bøssen, løbe vildtet op og tage stand, så jægeren kunne kaste net ud over dem og bl.a. fange fugle på den måde – passede perfekt ind. Navnet gammel dansk hønsehund fik racen dog først helt officielt omkring år 1910-21.

Racens nedtur

– Den gamle danske hønsehund er en langsomtgående og blød hund. Den er ikke lavet til at gå langt ud som de engelske og tyske hunde, og fordi vi i Danmark rent historisk ikke har haft behov for hunde til mere skarp jagt som f.eks. på vildsvin, er den heller ikke skarp over for vildtet, forklarer Lisbeth Bo Strunck.

– Helt tilbage i 1896 har vi set, at den gamle danske hønsehund kun kunne få en 3. præmie på prøve, fordi den ikke var hurtig nok – set i forhold til f.eks. de engelske, der er mere hurtigtgående. Hvis en engelsk pointer løber ud på 300 meter i rasende fart i vekslende terræn, er der større sandsynlighed for, at den overser noget – hvorimod >>>

Lisbeth Bo Strunck.
Foto: privat

”

I begyndelsen af 1980'erne fik racen et egentligt boom, primært på grund af Poul Thomsens Balder.

Den gamle danske hønsehund vil meget gerne ud at arbejde, men den spiller ikke kræfter på noget formålsløst. Arbejdet skal være sjovt – gerne jagtrelateret – og afvekslende. Den skal både have mulighed for at røre sig og bruge hjernen. Får den sine behov dækket, er den en fantastisk del af familien, fortæller Lisbeth Bo Strunck. Foto: Wiegaard/Tine Luther

VIL DU LÆSE MERE OM GAMMEL DANSK HØNSEHUND, se hvalpe til salg eller led efter den rette opdrætter, så klik ind på købhund.dk/kb/gammel-dansk-hoensehund

den gamle danske høsehund altid har haft det ry, at hvis man lod den afslutte på et areal, kunne man være sikker på at få det hele med hjem, fortæller Lisbeth Bo Strunck med slet skjult stolthed i stemmen.

Eksplosion i 80'erne

Men racens arbejdstempo betød desværre også, at racen i 1920'erne fik ry for at være en "fattigmandshund". Den blev udkonkurreret af de "finere" engelske hunde, der bedre kunne dække de større arealer, der blev brugt til jagt på f.eks. gøder og slotte, og mellem 1930 og 1940 var racen nærmest uddød. Der var kun ganske få eksemplarer tilbage på øerne og i området omkring Randers, da kennelklubben under 2. Verdenskrig gik i gang med at rekonstruere racen. På Ærø fandt man Christian Bansen, hvis familie havde holdt fast i den gamle danske høsehund og ført fortegnelser over deres avl. Og på baggrund af godt 20 individer startede man avlen op igen, struktureret og koordineret.

– Op igennem fyrrene, halvtredserne, tresserne og halvfjerdserne vokser racen, hvorefter den eksploderer vildt og uhæmmet i firserne på grund af Balder. Lige så hurtigt det gik opad, lige så hurtigt gik det nedad igen, fortæller Lisbeth Bo Strunck. – Fordi den gamle danske høsehund pludselig blev populær også blandt ikke-jægere, betød det, at der blev avlet på alt, hvad man havde, uden skelnen til bl.a. temperament. Det resulterede i bl.a. et ikke-racetyypisk, lidt for skarpt temperament hos nogle individer, hudproblemer og arvelig sygdom. Men med kortlægning af arvegangen og gentest har man elimineret sygdommene og temperamentsudfordringerne er også lagt til hvile igennem selektiv avl, fortæller Lisbeth Bo Strunck.

Sådan skal en gammel dansk høsehund se ud

– Hvis man tager udgangspunkt i racens oprindelse, så er en gammel dansk høsehund ikke en stor hund som f.eks. den anden danske nationalrace, broholmeren, forklarer Lisbeth Bo Strunck.

– Men den skal være solid, kraftigt bygget, ikke tung, men den skal heller ikke have tændstikben – den skal være rektangulær, have knoglemasse og fylde. Det er en tungere hund end de hurtigtgående stående jagthunde – den er ikke lavet til fart, understreger Lisbeth Bo Strunck.

– I dag er der nogen, der får dem avlet for lette – jo lettere, jo hurtigere og jo mere vinder de på prøverne, men det er for langt fra det helhedsindtryk, racen skal give af en kraftigt bygget hund, mener hun.

– Og ja, så er den gamle danske høsehund glathåret og brunbroget, hvid med brune pletter eller fregner. Den kan være mere eller mindre farvet, have blis eller helt brunt hoved – der er ikke noget, der er mere ønskeligt end andet. Den brune farve kan variere, men foretrækkes brun til mørkebrun.

– I alt findes der godt 1.000 gamle danske høsehunde, men i dag er racen ikke særligt udbredt på den anden side af Danmarks grænser. Dog kan der findes fine eksemplarer i bl.a. Norge, Sverige, Tyskland og USA – og der er endda opdrættet et par kuld i Canada, fortæller Lisbeth Bo Strunck.

Den gamle danske høsehund er stærk og kan under en jagt arbejde meget længe. Tempoet er langsomt, set i forhold til f.eks. de stående engelske jagthundes, til gengæld er hunden meget grundig, når den søger efter vildt. Foto: Wiegaarden/Tine Luther

ADFÆRD, TRÆNING, AKTIVITETER

Marianne Hummelgaard har også delt bopæl med den gamle danske høsehund igennem mange år, og som uddannet hundetræner har hun trænet mange GDH'er til diverse prøver, også med stor succes. Hun beskriver racen som en stående hund, der tidligt viser stand og på jagt gerne holder standen længe.

– Den har en fantastisk god næse og registrerer fugle og vildt på lang afstand. Den arbejder gerne længe og ihærdigt med færten, også på anskudt vildt. Selve fugle-behandlingen er fantastisk at iagttage og med erfaring sammen med føreren giver det skønne oplevelser på jagten. Den arbejder i god kontakt til føreren med brede udslag i en stærk galop, dækker arealerne godt men afpasser tempoet til vegetationen. Den er vedholdende og glad for at arbejde! Man kan fint kombinere dette med også at drive med hårvildt. GDH'en driver blidt og vedholdende uden hals. I efterskudsarbejdet er den en god apportør med et blidt greb. Den viser stor interesse og glæde ved schweissspor, og der er og har været flere af racen i Schweissregistret.

Andejagten med GDH er også en fornøjelse! fortæller Marianne Hummelgaard, der dog forklarer, at racen ikke er født med en enorm vandpassion som f.eks. retrieveren. Men den er en god, stærk svømmer, der ligger godt i vandet.

Principperne for træning

Men hvordan når man så derhen, at man får så samarbejdsvillig og arbejdsivrig en hund?

– I princippet kan den jo det meste selv, fordi den er avlet ud fra egnede jagthunde, svarer hun.

– Kunsten er, at hundeføreren formår at etablere kommunikationen mellem hund og menneske på en måde, der motiverer og giver me-

ning for hunden, for at den ønsker at arbejde for føreren. Man starter med den unge hvalp med det samme, hvor kontaktøvelser, bonding, socialisering og grunduddannelse målrettes til jagt. Og læring gennem leg er super effektivt, mener Marianne Hummelgaard.

– Principperne for uddannelsen er, at hunden motiveres ved hjælp af belønning. 4-5 gentagelser af øvelsen, pauser, og at man ikke går for hurtigt frem. Baglænskædning af øvelser er sjov og effektiv træning for hunden, der typisk er vild med øvelserne, når den har forstået dem. Og klikkertræning fungerer fint for en GDH! understreger hun. – Man kan med stor fordel sørge for at planlægge den træning eller

opgave, man vil udføre med hunden, uanset alder og erfaring. Det giver ro og overblik og mulighed for at identificere eventuelle fejl eller huller i indlæringen og pille dem ud til ny træning. Hvis man tvinger noget igennem eller får konflikter, hvor hunden bliver usikker og mister tillid til føreren går den meget nemt i baglås, fortæller hun.

– GDH'en er en lærenem, nysgerrig og kærlig hund med et "blødt" temperament. Den er kendt for sin "tænd og sluk-knap", dvs. superklar til at gå på jagt, ivrig og fokuseret... Og så rolig, flegmatisk og en nem familiehund i hjemmet, når den er velstimuleret. Den finder hurtigt rytmen i hverdagen. >>>

Marianne Hummelgaard.
Foto: Øvlesen Foto

Hvis man tvinger noget igennem eller får konflikter, hvor hunden bliver usikker og mister tillid til føreren går den meget nemt i baglås.

Bonus-info!

Forfatteren Steen Steensen Blicher havde sin gang på de danske herregårde, hvor han lærte racen at kende. Den blev hans foretrukne jagthund, og han skrev desuden en del om racen – blandt andet i jagttidsskriftet Diana – ligesom han ofte er blevet afbilledet med gamle danske høsehunde.

RACEN SOM FAMILIEHUND

Redaktør for Klubben for Gamle Danske Høsehunde, Lisbeth Ahm Hansen, har boet sammen med racen igennem 18 år, hvilket faktisk lige så længe som hun har haft børn, og understreger sin kærlighed til racen ved at erklære, at man først og fremmest skal huske, at den er et unikt stykke dansk kulturhistorie. Men dernæst er den også en fantastisk familiehund:

– Den er blid, rolig, tålmodig og kærlig og elsker selskab og hygge. Den er god til børn, legesyg og holder sig aldrig tilbage for en god leg, fortæller hun.

– En gammel dansk høsehund behøver i en bolig ikke meget plads. Men den har brug for at komme ud og få motion. Den har brug for at blive brugt, aktiveret og stimuleret. Bliver den det i løbet af dagen, er den en meget rolig og omgængelig hund i hjemmet. Bliver den ikke stimuleret og aktiveret, kan den godt blive en lille laban! understreger hun. Selv om det er en jagthund, der er fremavlet til at kunne arbejde i mange timer i træk, mener Lisbeth Ahm Hansen, at den gamle danske høsehund sagtens kan bo i en lejlighed.

– ... hvis bare man holder sig for øje, at det er en jagthund, der kræver motion og aktivering! Den kan også sagtens gå på trapper, men selvfølgelig skal man – ligesom med alle andre hunde – passe på med trapper i voksenalderen af hensyn til dens hofter.

Kælen og hengiven

– En gammel dansk høsehund knytter sig meget til sin ejer og til familien! Den vil meget gerne være sammen med "flokken", men den kan sagtens være alene hjemme i trygge omgivelser. Den fungerer fint med at være alene-hund, men den fungerer også godt i flok. Den er som udgangspunkt altid venligtsindet overfor fremmede hunde. En velstimuleret og velsocialiseret gammel dansk høsehund er meget

Den gamle danske høsehund er en fantastisk familiehund – blid, rolig, tålmodig og kærlig og elsker selskab og hygge.

Foto: Wiegaarden/Jørgen Bak Rasmussen

Lisbeth Ahm Hansen. Foto: privat

kontaktsøgende, også overfor fremmede. Det er uden tvivl en meget kælen og hengiven race, og den elsker hygge og formår på sin sindige måde at fortælle dig, at den gerne vil have lidt opmærksomhed, fortæller Lisbeth Ahm Hansen.

– Den vil allerhelst være der, hvor familien er. Den kan sagtens være i en hundegård, mens familien er på arbejde, men det kræver en lille tilvænningsperiode. Den har ikke underuld, så den har svært ved at holde varmen i koldt vejr, og derfor skal den have mulighed for at kunne komme ind og få varme og læ, det kan evt. godt være i en hundegård med et isoleret hundehus. Den kan sove, hvor man gerne vil, den skal sove, bare den er tryk ved stedet. Men kan den få lov til det, har den en tendens til at snige sig ind, der hvor familien sover, også gerne oppe i sengen eller sofaen – også selv om den ikke får lov. Den fungerer rigtig fint både med katte og andre husdyr.

På spørgsmålet om racen er madfikseret, svarer Lisbeth Ahm Hansen, at det varierer fra hund til hund.

– Nogle spiser ikke deres mad op og kan ikke lokkes med godbidder under træning, andre sluger deres mad og kan lokkes til næsten alt, så snart du har en godbid i hånden. Men det er en intelligent og blød hund. Hvis man opdrager den for hårdt, kan den blive usikker og stædig. Men med positiv og tillidsfuld træning har du en meget lærevillig hund, der med stor iver gerne vil gøre dig tilfreds! 🐾

i ALTERNATIVE RACER

Er du interesseret i den gamle danske høsehund men tænker, at den måske alligevel ikke passer ind i de forhold, du kan tilbyde, kan du kigge nærmere på følgende racer:

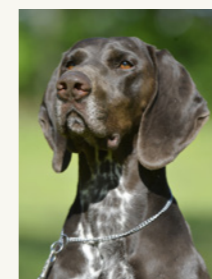
➤ **Ruhåret høsehund:** Den er en alsidig jagthund, selvsikker, behersket og robust både fysisk og mentalt. Den trives bedst med jagt, men kan også finde sig til rette i en familie, som færdes meget i naturen, og som er indstillet på at tilfredsstille dens meget store behov for beskæftigelse. Over for fremmede kan den være noget afstandtagende.

Ruhåret høsehund

Foto: Wiegaarden/Jørgen Bak Rasmussen

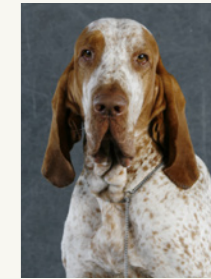
➤ **Korthåret høsehund:** En korthåret høsehund er i familien generelt afslappet og venlig. Den er tålmodig og overbærende over for familiens børn. Den er vagtsom, men omgængelig i forhold til fremmede. Det er en race, som kræver en ejer med nogen hundeerfaring og med tid og lyst til at færdes meget i naturen, hvis hunden skal tilpasse sig et liv uden aktiv jagt.

Korthåret høsehund

Foto: Wiegaarden/Jørgen Bak Rasmussen

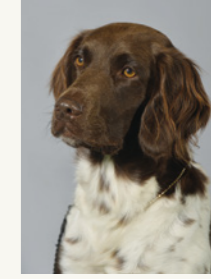
➤ **Bracco italiano:** Den alsidige, selvsikre og energiske jagthund virker samtidig stiftfærdig og rolig. I hvert fald er den meget tilpasningsdygtig, og den indretter sig let efter en aktiv familie med interesse for at færdes i naturen. Den er generelt venlig mod alt og alle, social både blandt mennesker og sammen med andre hunde.

Bracco italiano

Foto: Wiegaarden/Erik Petersen

➤ **Kleiner münsterländer:** Den mindste af de tyske høsehunde er en livlig og energisk hund. Den er venlig og hengiven over for familien og falder godt til hos mennesker med et aktivt udendørs liv, men den er og bliver en jagthund, som ikke er tilfreds med en tilværelse som udelukkende selskabshund. Den kan være en smule på vagt over for fremmede.

Kleiner münsterländer

Foto: Wiegaarden/Kristine Ulse Olsen

annonce